

Opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegu chirurgii ortognatycznej

Stanisław Manulik¹, Katarzyna Malewicz², Katarzyna Gromnicka³, Marta Nowak⁴

1. Zakład Organizacji Opieki Zdrowotnej, Katedra Pielęgniarstwa, Wydział Pielęgniarstwa i Położnictwa, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
2. Zakład Geriatrii i Opieki Długoterminowej, Katedra Pielęgniarstwa, Wydział Pielęgniarstwa i Położnictwa, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu studentka,
3. Zakład Organizacji Opieki Zdrowotnej, Katedra Pielęgniarstwa, Wydział Pielęgniarstwa i Położnictwa, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
4. Katedra i Zakład Pielęgniarstwa, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

WSTĘP

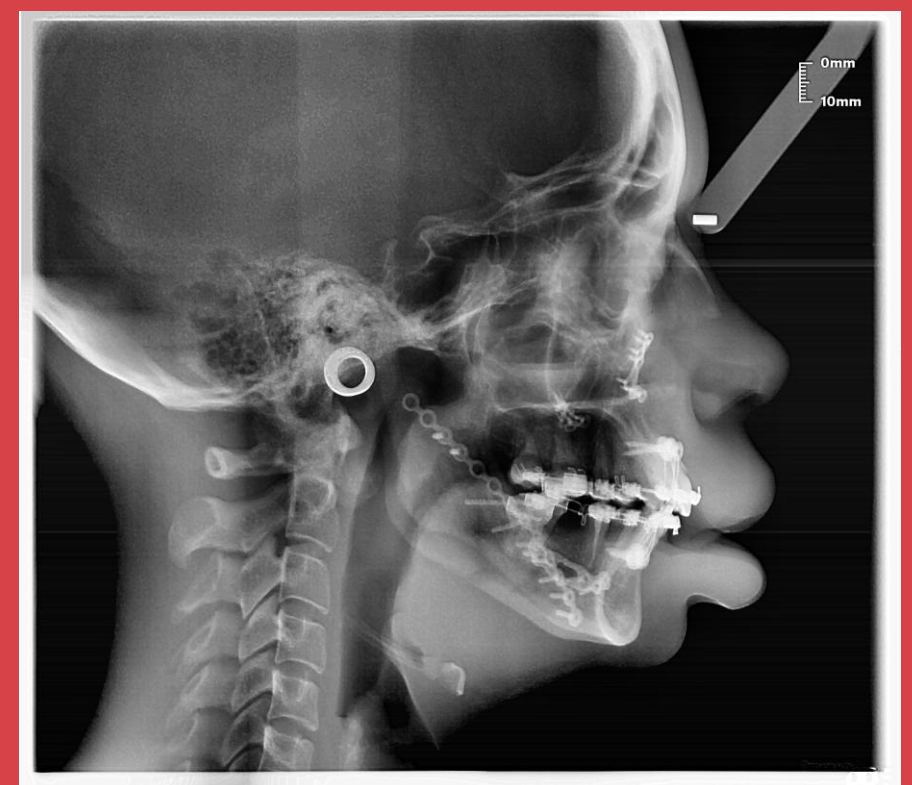
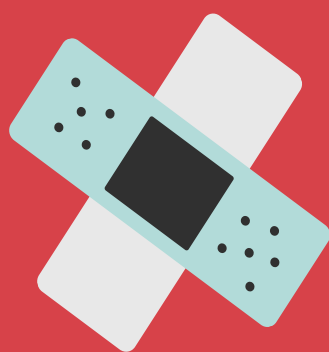
Wady zgryzu są częstym problemem zdrowotnym, występującym niezależnie od wieku, płci i pochodzenia. Szczególną grupę stanowią wady gnacyjne (szczękowo-twarzowe), które obejmują zaburzenia w obrębie struktur kostnych twarzoczaszki, wpływające zarówno na funkcję narządu żucia, jak i estetykę twarzy. W Polsce stosuje się klasyfikację prof. Antoniny Orlik-Grzybowskiej, porządkującą wady względem trzech płaszczyzn: pośrodkowej, poziomej i czołowej. Zaburzenia te często prowadzą do problemów w żuciu, mowie i oddychaniu, a także do pogorszenia samooceny pacjentów. Leczenie ortognatyczne ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje przygotowanie ortodontyczne, zabieg chirurgiczny oraz opiekę pooperacyjną, w której kluczową rolę odgrywa pielęgniarka — monitorując stan pacjenta, zapobiegając powikłaniom i wspierając jego adaptację do nowego wyglądu.

CEL PRACY

Celem pracy było zidentyfikowanie problemów pielęgnacyjnych w opiece nad pacjentką w okresie pooperacyjnym w trakcie leczenia chirurgicznego wady gnacyjnej oraz przedstawienie działań pielęgnarskich ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia i komfortu chorej.

Metody

W pracy zastosowano metodę studium przypadku. Analizie poddano pacjentkę po zabiegu typu BIMAX z genioplastyką, hospitalizowaną na oddziale chirurgii twarzowo-szczękowej. Oceniono jej stan fizyczny, psychiczny i społeczny, zidentyfikowano problemy pielęgnacyjne i opracowano indywidualny plan opieki. Narzędzia badawcze obejmowały wywiad, obserwację, analizę dokumentacji medycznej oraz skalę NRS do oceny bólu i skalę Torrance'a do oceny odleżyn.

Ryc. Zdjęcie RTG boczne twarzoczaszki pacjentki wykonane po operacji ortognatycznej.
Źródło: Materiał własny uzyskany za zgodą pacjentki.

Wnioski

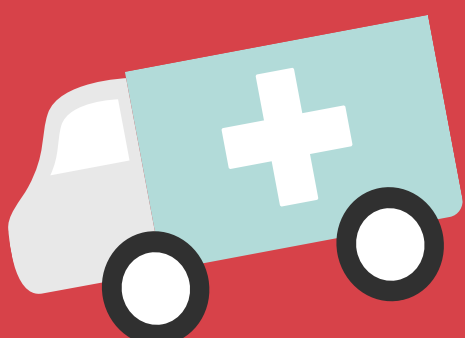
1. Opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegu ortognatycznym stanowi kluczowy element procesu leczenia i ma istotny wpływ na przebieg rekonwalescencji.
2. Skuteczna opieka pielęgniarska przyczynia się do ograniczenia powikłań pooperacyjnych, poprawy samopoczucia oraz jakości życia pacjenta.
3. Znaczenie ma zarówno aspekt medyczny, jak i psychologiczny — wsparcie emocjonalne, edukacja i empatia pielęgniarki wpływają na proces adaptacji pacjenta do nowej sytuacji zdrowotnej i zmian w wyglądzie twarzy.
4. Kompleksowa opieka, obejmująca działania fizyczne, psychiczne i edukacyjne, skraca czas hospitalizacji i przyspiesza powrót do pełnej aktywności.

Wyniki

U pacjentki po operacji ortognatycznej zdiagnozowano liczne problemy pielęgnacyjne: obrzęk i ból w okolicy twarzy, trudności w przyjmowaniu pokarmów, zaburzenia komunikacji, obniżony nastrój, problemy ze snem, zakażenie układu moczowego i ryzyko infekcji rany pooperacyjnej. Wdrożono działania pielęgnarskie obejmujące m.in. monitorowanie parametrów życiowych, edukację w zakresie higieny jamy ustnej, profilaktykę odleżyn, pielęgnację ran, wsparcie emocjonalne i motywowanie do pionizacji. Dzięki interwencjom uzyskano poprawę samopoczucia i funkcji fizjologicznych pacjentki, zmniejszenie bólu i obrzęku oraz redukcję ryzyka powikłań.

Literatura:

1. Orlik-Grzybowska A. Ortopedia szczękowa. Zasady leczenia wad zgryzu. Warszawa: PZWL; 2009.
2. Torrance C. Pressure sore risk assessment and classification. Nurs Stand. 1983;37(2):20-26.
3. World Health Organization. Oral health: malocclusion and craniofacial anomalies. Geneva: WHO; 2018.
4. Proffit WR, Fields HW, Sarver DM. Contemporary Orthodontics. 6th ed. St. Louis: Mosby; 2018.
5. Kózka M, Płaszewska-Żywko L, red. Pielęgniarstwo chirurgiczne. Warszawa: PZWL; 2016.

KONFERENCJA „RODZINA – ZDROWIE – CHOROBA”

WROCŁAW / 20.11.2025